

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **509** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op 3 mei 2010 (2009-2010)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met het verdrag
ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water,
aangenomen in Parijs op 2 november 2001

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. Achtergrond

Cultureel erfgoed onder water is enorm gevarieerd en zeer rijk. Naar schatting liggen meer dan drie miljoen scheepswrakken op de bodem van de zeeën en oceanen. De Dictionary of Disasters at Sea vermeldt 12.542 zeil- en oorlogsbotten die zonken tussen 1824 en 1962. Daarnaast verdwenen resten van vroegere beschavingen onder water, zoals de vuurtoren van Alexandrië (één van de zeven antieke wereldwonderen), het paleis van koningin Cleopatra in Egypte en een deel van de oude stad Carthago, gelegen bij het huidige Tunis. Zelfs ganse steden, bijvoorbeeld Port Royal in Jamaica, landschappen en beschilderde grotten bevinden zich op de zeebodem.

De publieke belangstelling voor het erfgoed onder water is groot. Hier volgen enkele bekende voorbeelden: het Zweedse scheepswrak *Wasa* lokt elk jaar 750.000 bezoekers, de Turkse stad Bodrum is met zijn museum voor onderwaterarcheologie één van de populairste toeristische plekken en het scheepswrak *Yongala*, dat voor de kust van Australië ligt, is één van de wereldtoplocaties voor duikers. In de territoriale zee van België liggen niet minder dan 280 wrakken.

Nieuwe technieken maken de zeebodem beter toegankelijk. Daardoor is de handel in voorwerpen, gevonden in wrakken en ondergelopen sites, wijdverspreid een lucratieve activiteit geworden. Met als gevolg dat archeologische sites onder water te kampen hebben met plunderingen, die in vele gevallen resulteren in het verlies of de vernieling van wetenschappelijk en cultureel materiaal dat waardevol is.

Het cultureel erfgoed onder water is een onschatbare bron van informatie over beschavingen die niet meer bestaan of over de manier waarop schepen gebouwd werden, hoe het leven aan boord was en welke vaarroutes die schepen volgden. Zowel scheepswrakken als ondergelopen ruïnes zijn als het ware tijdschapsules, vermits de tijd stopt wanneer zij onder water verdwijnen. Door een gebrek aan zuurstof blijven zij gemakkelijker bewaard voor volgende generaties.

Het cultureel erfgoed onder water vormt dan ook een volwaardig onderdeel van het gemeenschappelijke erfgoed dat helaas steeds meer bedreigd wordt door privéverzameling en handel. Schattenjagers worden gedreven door geldgewin. Zij bekommeren zich niet om het vergroten van de kennis over onze geschiedenis. Verschillende landen zijn zich bewust van de waarde van hun erfgoed onder water. Zij troffen reeds maatregelen om het te beschermen en om de historische scheepswrakken en archeologische sites in hun territoriale wateren beter te beheren. Dergelijke regels gelden echter niet in internationale wateren waar wrakken in principe voor iedereen zomaar voor het grijpen liggen. Dit verdrag wil die lacune opvullen en de bedreigingen te verminderen.

2. Ontstaan van het verdrag

In 1988 werd in de schoot van de Vereniging voor Internationaal Recht (of in het Engels 'ILA') een Comité inzake wetgeving betreffende het cultureel erfgoed, opgericht. De eerste taak van dat Comité was het uitwerken van een ontwerp van verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water. In 1994 nam de ILA een ontwerptekst aan en stuurde die naar de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschappen en Cultuur (UNESCO), omdat die internationale organisatie voor het aannemen ervan door staten, het meest geschikt geacht werd.

In 1996 nam de Algemene Vergadering van de Internationale Raad van Monumenten en Landschappen (ICOMOS) het internationale charter aan over de bescherming en het beheer van het cultureel erfgoed onder water.

In 1997 besliste de Algemene Vergadering van de UNESCO dat de bescherming van het cultureel erfgoed onder water op internationaal niveau bindend en afdwingbaar diende geregeld te worden bij middel van een verdrag. Zij droeg de directeur-generaal van de UNESCO op een redactiegroep van deskundigen samen te stellen. Tussen 1998 en 2001 werkten deze experts aan het opstellen van zulk verdrag. Hun ontwerp werd het verdrag, waarvoor nu het instemmingdecreet ter goedkeuring voorligt.

Het verdrag werd immers aangenomen op 2 november 2001 tijdens de 31e zitting van de Algemene Vergadering van de UNESCO. 87 lidstaten stemden voor het ontwerpverdrag, waaronder België, vier staten stemden tegen (Noorwegen, de Russische Federatie, Turkije en Venezuela) en 15 landen onthielden zich (Brazilië, Colombia, Duitsland, Frankrijk, Griekenland, Guinee-Bissau, IJsland, Israël, Nederland, Paraguay, Tsjechië, Uruguay, het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Zwitserland).

3. Doel en belang van het verdrag

Terwijl het cultureel erfgoed op het land de jongste decennia meer en meer kon genieten van nationale en internationale bescherming, werd het cultureel erfgoed onder water onvoldoende beschermd door het internationale recht of door de meeste interne wetgevingen. Er was wel het VN-verdrag betreffende het recht van de zee dat in 1982 aangenomen werd, en dat de verdragsluitende staten de verplichting oplegt om archeologische en historische voorwerpen te beschermen, maar een meer specifiek verdrag voor de bescherming van het cultureel erfgoed onder water drong zich op.

De plundering van scheepswrakken en gezonken archeologische vindplaatsen is tijdens de jongste decennia aanzienlijk toegenomen. Nieuwe duiktechnieken hebben de zeebodem immers meer toegankelijk gemaakt, ook voor schattenjagers die zeker geen wetenschappelijke of archeologische bedoelingen hebben. Daardoor worden sites onder water verstoord en wordt de bevolking waardevolle vondsten ontzegd. Bovendien is de handel in voorwerpen die in wrakken en ondergelopen sites gevonden worden, wijdverspreid een lucratieve activiteit. Zo werd in 1986 op een veiling 16 miljoen US dollar betaald voor 3786 kavels Chinees porselein afkomstig uit het Nederlandse schip Geldermalsen dat in 1752 vergaan was in de Chinese Zee. Naast plunderingen kunnen ook de grindwinners, de baggeraars, de windmolenparkbouwers, de leggers van pijpleidingen en de visserij het cultureel erfgoed onder water beschadigen of vernielen. Door dit alles was het niet alleen noodzakelijk maar ook dringend om een specifiek internationaal verdrag aan te nemen voor de wettelijke en materiële bescherming van het cultureel erfgoed onder water.

Het verdrag wil het volledige erfgoed van de mensheid beschermen, dat zich tijdelijk of permanent onder water bevindt. Het gaat om alle sporen van menselijke activiteit met een cultureel, historisch of archeologisch karakter, namelijk vindplaatsen, structuren, gebouwen, vervoermiddelen, vracht of andere inhoud en menselijke resten, alsook hun archeologische en natuurlijke context (verdragsartikel 1). Dit verdrag beoogt dus het bewaren op een of andere manier van die resten en hun omgeving, of ze nu roerend of onroerend zijn.

Het verdrag verstrengt de internationale bescherming die opgelegd werd in het verdrag van 1982 inzake het recht van de zee. Het doel van het verdrag is een einde te maken aan de handel in cultureel erfgoed onder water en prioriteit te geven aan het beheer en het behoud van dat erfgoed in situ. Als elementen van dat erfgoed toch boven water gehaald of gehouden worden, moeten zij opgeslagen, bewaakt en beheerd worden met het oog op het behoud op lange termijn. Verder legt het verdrag ook regels op voor de manier waarop onderzoeksprojecten moeten gevoerd worden.

De verdragsluitende partijen gaan de verbintenis aan om het cultureel erfgoed onder water te bewaren voor de mensheid waarbij alle mogelijke middelen aangewend worden.

Het verdrag bepaalt dat de verdragsluitende partijen:

- samenwerken en elkaar helpen om het cultureel erfgoed onder water te beschermen en te beheren;
- informatie uitwisselen;
- het publiek informeren over de waarde en het belang van het cultureel erfgoed onder water;
- samenwerken op het vlak van opleiding in onderwaterarcheologie;
- deelnemen aan UNESCO-activiteiten met betrekking tot de toepassing van het verdrag;
- technische assistentie krijgen van de UNESCO om een interne regelgeving uit te werken voor de toepassing van het verdrag.

4. Vlaamse bevoegdheden en beleid

De doelstellingen van het verdrag (artikel 2) zijn in overeenstemming met de actuele beleidslijnen van de Vlaamse overheid:

- de prioritaire optie tot bewaring in situ;
- het onderbrengen van opgehaalde elementen van het cultureel erfgoed onder water in geschikte bewaarplaatsen;
- het vrijwaren van het cultureel erfgoed onder water tegen elke commerciële uitbating;
- het ontsluiten van het erfgoed en het sensibiliseren van het publiek.

Het verdrag zorgt voor een specifiek instrumentarium waarnaar kan verwezen worden en dat grotendeels in lijn ligt met het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, zoals gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 28 februari 2003. In het verdrag worden de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap uitgeoefend. De bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap betreft vooral de depotproblematiek van het bovengehaalde cultureel erfgoed onder water (verdragsartikel 2, 6°) en de regels 32 tot en met 34 van de bijlage van het verdrag met betrekking tot het bewaren van archieven. Ook het invoerverbod van cultureel erfgoed onder water (verdragsartikel 14) raakt aan de gemeenschapsbevoegdheden.

In Vlaanderen heeft de maritieme archeologie de jongste jaren aan belang gewonnen. Het Europese onderzoeksproject voor erfgoed onder water (Managing Cultural Heritage Underwater, Machu) dat in 2006 van start ging en in september 2009 afliep, had daar veel mee te maken. Het voornaamste doel van dit project was het creëren van een centrale geografisch informatiesysteem (GIS) databank met relevante informatie over het onderwater-erfgoed. Het grote belang hierbij is dat de informatie over wrakken en andere sites onder water door de deelnemende landen in een gestandaardiseerd formaat uitgewerkt wordt.

Sinds enige tijd werkt de Vlaamse administratie aan een databank voor maritiem archeologisch erfgoed (<http://www.maritieme-archeologie.be/>). Het is de bedoeling om in deze databank zo veel mogelijk informatie samen te brengen over het archeologisch erfgoed in de Belgische territoriale zee, het Belgisch continentaal plat en op de bodem van de Vlaamse rivieren met de informatie over het aan land gesitueerde maritieme deel van het bodemarchief in Vlaanderen. De informatie over dit archeologisch erfgoed is tot op heden immers sterk verspreid over diverse overheidsdiensten, wetenschappelijke instellingen, duikers, vissers, particulieren enzovoort. Bezoekers kunnen de databank raadplegen via een interactieve webapplicatie. Geregistreerde bezoekers kunnen zelf informatie toevoegen aan de databank. In het kader van de toenemende internationale belangstelling voor erfgoed onder water, zal Vlaanderen speciale aandacht besteden aan de verdere aanvulling van de databank.

In het huidige regeerakkoord kondigt de Vlaamse Regering een nieuw decreet Onroerend Erfgoed aan. Het is haar bedoeling in dat decreet de basisprincipes van het verdrag op te nemen.

II. SPECIFIEKE TOELICHTING VAN HET VERDRAG

Het verdrag telt 35 artikelen en een bijlage die de regels bevat die moeten in acht genomen worden bij het onderzoek naar het cultureel erfgoed onder water. Zij maken een integraal onderdeel uit van het verdrag (verdragsartikel 33). Hieronder volgt de toelichting bij de verdragsartikelen. De bijlage vergt geen nadere toelichting.

Artikel 1 geeft een aantal begripsomschrijvingen. Onder “cultureel erfgoed onder water” wordt verstaan: alle sporen van menselijke aanwezigheid met een cultureel, historisch of archeologisch karakter, die minstens honderd jaar geheel of gedeeltelijk onder water liggen. Die sporen hebben betrekking op:

- archeologische sites, structuren, gebouwen, voorwerpen en menselijke resten, met inbegrip van hun archeologische en natuurlijke context;
- schepen, vliegtuigen en andere voertuigen of delen daarvan met hun lading of inhoud;
- prehistorische voorwerpen.

Pijpleidingen, kabels en andere installaties die op de bodem van de zee liggen en nog in gebruik zijn, maken geen deel uit van het cultureel erfgoed onder water.

“Gebied” betekent de zeebodem en de ondergrond ervan voorbij de territoriale grenzen.

Artikel 2 verwoordt de doelstellingen en de algemene beginselen van het verdrag. De verdragsluitende partijen:

- verzekeren en versterken de bescherming van het cultureel erfgoed onder water;
- werken samen aan de bescherming van dat erfgoed;
- zorgen voor het behoud van het cultureel erfgoed onder water in het belang van de mensheid;
- treffen alleen of samen de nodige beschermingsmaatregelen in overeenstemming met het verdrag of met het internationale recht;
- beschouwen de bewaring in situ als de prioritaire optie;
- bewaren en beheren de bovengehaalde elementen van het cultureel erfgoed onder water in opslagplaatsen zodat zij lange tijd kunnen bewaard worden;
- verbieden de commerciële exploitatie van het cultureel erfgoed onder water;
- zorgen ervoor dat opgehaalde menselijke resten met respect behandeld worden;
- moedigen de toegang van het publiek tot het cultureel erfgoed onder water in situ aan.

Artikel 3 regelt de verhouding tussen het verdrag en het VN-verdrag inzake het recht van de zee. De bepalingen van het verdrag worden geïnterpreteerd en toegepast in de context van en conform met de bepalingen van het internationale recht, met inbegrip van het VN-verdrag inzake het recht van de zee.

Artikel 4 bepaalt dat de “law of salvage” (het bergen of het bezit ten behoeve van de eigenaar van een toevalsvondst) en de “law of find” (“eerlijke vinder” of toevalsvondsten waardoor eigendom overgaat naar de vinder) niet van toepassing zijn, tenzij dit toegelaten is door de bevoegde overheid, volledig conform is met het verdrag en een maximale bescherming biedt aan het cultureel erfgoed onder water.

Volgens artikel 5 moet elke verdragsluitende partij alles in het werk stellen om te beletten dat werkzaamheden die onder haar bevoegdheid plaatsvinden, het cultureel erfgoed onder water aantasten, dan wel de gevolgen van die werkzaamheden beperken.

Artikel 6 roept de verdragsluitende partijen op om toe te treden tot bilaterale, regionale of multilaterale overeenkomsten voor de bescherming van het cultureel erfgoed onder water

of om de bestaande overeenkomsten na te leven. Het verdrag zorgt niet voor een wijziging van de rechten en plichten van de verdragsluitende partijen inzake de bescherming van gezonken vaartuigen, die voortvloeien uit bilaterale, regionale of multilaterale overeenkomsten die gesloten werden vóór de aanneming van dit verdrag, en dan vooral met de overeenkomsten die conform zijn met de doelstellingen van het verdrag.

Volgens artikel 7 hebben de verdragsluitende partijen als soevereine staten het exclusief recht om werkzaamheden aan het cultureel erfgoed onder water dat zich bevindt in hun binnenwateren, hun archipelwater en binnen hun territoriale wateren, te reglementeren en toe te laten. De regels die als bijlage bij het verdrag gaan, zullen dan ook van toepassing zijn. De partijen moeten de staten verwittigen onder wiens vlag gezonken vaartuigen en vliegtuigen voeren en ook andere staten waarmee zij een culturele, historische of archeologische band hebben.

Artikel 8 gaat over werkzaamheden aan het cultureel erfgoed onder water in de aansluitende zone van de verdragsluitende partijen. De partijen voorzien in een regelgeving voor die werkzaamheden en zorgen voor de toelating.

Artikel 9 legt de verdragsluitende partijen de verplichting op om het cultureel erfgoed onder water te beschermen in exclusieve economische zones en op het continentaal plat. Elke verdragsluitende partij kan aangeven dat zij wil geconsulteerd worden over de manier waarop het cultureel erfgoed onder water beschermd moet worden.

Artikel 10 bepaalt dat de toelating voor werkzaamheden aan het cultureel erfgoed onder water, dat zich bevindt in een exclusieve economische zone of op het continentaal plat, slechts kan gegeven worden in overeenstemming met de verdragsbepalingen.

De artikelen 11 en 12 gaan over het cultureel erfgoed onder water in het “gebied”. Elke verdragsluitende partij is verantwoordelijk voor de bescherming van het cultureel erfgoed onder water, in overeenstemming met het verdrag en met artikel 149 van het VN-verdrag inzake het recht van de zee. Zij moet ontdekkingen van en werkzaamheden aan het cultureel erfgoed onder water melden aan de directeur-generaal van de UNESCO en aan de secretaris-generaal van de Internationale Zeebodemautoriteit.

Artikel 13 stelt dat oorlogsschepen en militaire vliegtuigen tijdens de uitoefening van hun taken niet verplicht zijn om melding te maken van vondsten. Toch moeten de verdragsluitende partijen erover waken dat die schepen en vliegtuigen zich in de mate van het redelijke en het mogelijke houden aan de verdragsbepalingen inzake het melden van vondsten.

Volgens artikel 14 moeten de verdragsluitende partijen de invoer en het bezit van, en de handel in illegaal cultureel erfgoed onder water beletten.

Artikel 15 bepaalt dat de verdragsluitende partijen het gebruik van hun grondgebied, met inbegrip van hun zeehavens, kunstmatige eilanden en andere installaties, moeten verbieden voor werkzaamheden aan het cultureel erfgoed onder water.

Artikel 16 verplicht de verdragsluitende partijen erop toe te zien dat hun inwoners en de vaartuigen die onder hun vlag varen, niet betrokken worden in werkzaamheden aan het cultureel erfgoed onder water.

Artikel 17 geeft aan dat elke verdragsluitende partij sancties moet opleggen voor elke overtreding van de maatregelen die zij getroffen heeft voor de toepassing van het verdrag. Die sancties moeten voldoende streng zijn, teneinde de naleving te bereiken van het verdrag en inbreuken te ontmoedigen.

Artikel 18 gaat over de inbeslagneming van cultureel erfgoed onder water dat niet in overeenstemming met het verdrag verworven werd. Het algemeen belang staat voorop bij het ter beschikking stellen van dat erfgoed. Er wordt wel rekening gehouden met de vereisten van bewaring en onderzoek, en met de noodzaak om verspreide collecties opnieuw samen te brengen. Er wordt ook gedacht aan de toegang van het publiek, aan de mogelijkheden voor tentoonstelling en aan onderwijsdoelinden. Ten slotte wordt niet voorbijgegaan aan de interesse van verdragsluitende partijen met wie een culturele, historische of archeologische band bestaat.

Artikel 19 stelt dat de verdragsluitende partijen samenwerken en elkaar helpen op het vlak van bescherming en beheer van het cultureel erfgoed onder water. Zij zorgen ook voor uitwisseling en verspreiding van de informatie waarover zij beschikken.

Artikel 20 verplicht elke verdragsluitende partij maatregelen te treffen om het publiek bewust te maken van de waarde en het belang van het cultureel erfgoed onder water en van de bescherming die het verdrag biedt.

Volgens artikel 21 moeten de verdragsluitende partijen samenwerken op het vlak van vorming inzake onderwaterarcheologie, van technieken voor het bewaren van het cultureel erfgoed onder water en van de overdracht van technologie die betrekking heeft op dat erfgoed.

Artikel 22 bepaalt dat elke verdragsluitende partij bevoegde diensten moet oprichten of versterken voor de opmaak, het bijhouden en het actualiseren van het cultureel erfgoed onder water, voor het verzekeren van de bescherming, de bewaring, de voorstelling en het beheer van het cultureel erfgoed onder water en voor de research en opleiding.

Krachtens artikel 23 roept de directeur-generaal van de UNESCO binnen het jaar dat volgt op de inwerkingtreding van het verdrag, een vergadering van de verdragsluitende partijen samen. Daarna gebeurt dat minstens één keer om de twee jaar. De directeur-generaal kan een buitengewone vergadering samenroepen als een meerderheid van de verdragsluitende partijen daarom verzoekt. De vergadering legt haar eigen functies en verantwoordelijkheden vast en zij neemt een huishoudelijk reglement aan. De vergadering kan een wetenschappelijke en technische raad voor advies oprichten die bestaat uit deskundigen, en die de vergadering adviseert.

Artikel 24 stelt dat het secretariaat van het verdrag instaat voor de organisatie van de vergaderingen van de verdragsluitende partijen en voor de hulpverlening aan de verdragsluitende partijen voor de uitvoering van de beslissingen van de vergadering.

Artikel 25 gaat over de vreedzame regeling van geschillen. Elk geschil tussen twee of meer verdragsluitende partijen over de interpretatie of de toepassing van het verdrag, wordt door onderhandeling of op een andere vreedzame manier opgelost. Indien onderhandelingen geen oplossing bieden, wordt het geschil na wederzijds akkoord voor bemiddeling voorgelegd aan de UNESCO. Indien niet overgegaan wordt tot bemiddeling of indien de bemiddeling geen positief resultaat oplevert, wordt de geschillenregeling zoals die beschreven wordt in deel XV van het VN-verdrag inzake het recht van de zee mutatis mutandis toegepast.

Volgens artikel 26 is het verdrag onderworpen aan bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring door de lidstaten van de UNESCO.

Artikel 27 stelt dat het verdrag in werking treedt drie maanden na de datum waarop de twintigste akte neergelegd wordt bij de directeur-generaal van de UNESCO, en dit enkel voor de 20 staten of gebieden die op dat ogenblik hun akte neergelegd hebben. Voor

andere staten of gebieden treedt zij in werking drie maanden na de datum waarop de akte neergelegd wordt.

Artikel 28 bepaalt dat elke verdragsluitende partij kan verklaren dat de regels die voorkomen in de bijlage, toegepast worden op de binnenwateren die geen maritiem karakter hebben.

Volgens artikel 29 kan elke verdragsluitende partij in een verklaring aanduiden dat het verdrag niet van toepassing is op bepaalde delen van haar grondgebied, haar binnenwateren, haar archipelwater of haar territoriale wateren. De partij moet ook de reden daarvoor aangeven. Zij is wel verplicht ervoor te zorgen dat het verdrag zo vlug mogelijk in haar gehele grondgebied van toepassing wordt. Andere voorbehouden zijn niet toegelaten (artikel 30).

De volgende artikelen hebben betrekking op de amendering (artikel 31), de opzegging (artikel 32) en de registratie van het verdrag (artikel 34).

Artikel 33 geeft aan dat de regels die als bijlage bij het verdrag gevoegd zijn, er integraal deel van uitmaken. Tenzij anders bepaald wordt, betekent een verwijzing naar het verdrag ook een verwijzing naar de “regels”.

Artikel 35 stelt dat het verdrag opgemaakt werd in het Engels, het Arabisch, het Chinees, het Spaans, het Frans en het Russisch. Deze zes authentieke teksten zijn gelijkwaardig.

III. PROCEDUREVERLOOP

1. Aanneming en gemengde aard van het verdrag

Het verdrag werd aangenomen op 2 november 2001 tijdens de 31e zitting van de Algemene Vergadering van de UNESCO. Die aanneming staat gelijk met een ondertekening.

Tijdens zijn vergadering van 13 januari 2003 legde de Werkgroep gemengde verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), de gemengde aard van dit verdrag vast. Zowel de federale overheid als de gemeenschappen en de gewesten werden bevoegd geacht, om redenen die hierboven al aangehaald werden. Op 13 maart 2003 heeft de ICBB deze beslissing van de WGV bekrachtigd.

De federale overheid is bevoegd in het Belgische gebied van de Noordzee vanaf de laagwaterlijn. Niettemin sloten de federale overheid en de Vlaamse overheid op 4 oktober 2004 een samenwerkingsakkoord dat het beleid zelf in dat gebied als een federale bevoegdheid omschrijft, en dat het wetenschappelijk onderzoek in verband met maritieme archeologie, dat beleidsondersteunend kan zijn, toevertrouwt aan een gewestelijke instelling. Dit akkoord past volledig in de context van het verdragsartikel 6. De toepassing van de artikelen 19 (samenwerking en uitwisseling van informatie), 20 (het sensibiliseren van het publiek), 21 (vorming) en 22 (bevoegde diensten), behoort tot het vaste takenpakket van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE).

2. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)

Het dagelijkse bestuur van de SERV heeft zich op 4 oktober 2007 aangesloten bij het ontwerp van regeringsbeslissing.

3. Gezamenlijk advies van drie strategische adviesraden

In hun gezamenlijk advies van 2 februari 2010 verwelkomen de Sectorraad Kunsten en Erfgoed van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport & Media (SARC), de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) en de Strategische

Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend erfgoed (SARO) het ontwerp van instemmingsdecreet.

Aangezien wordt uitgegaan van gedeelde bevoegdheden in de territoriale zee, lijkt het de adviesraden belangrijk dat Vlaanderen voor dat gebied tot afspraken komt met de federale overheid. De raden sporen tevens aan tot overleg met de federale overheid om het verdrag effectief toe te passen.

De drie adviesraden vestigen vervolgens de aandacht op de noodzakelijke afstemming tussen roerend en onroerend erfgoed. Zij zien geen enkel beletsel om het verdrag eventueel ook te laten gelden voor de Vlaamse binnenwateren die niet van maritieme aard zijn, aangezien de Vlaamse wetgeving al voorziet dat het archeologisch erfgoed onder water valt onder de regelgeving van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium. De raden vragen dat de basisprincipes van het verdrag in het nieuwe decreet betreffende onroerend erfgoed zouden opgenomen worden.

Tot slot wijzen de adviesraden op een sterke band van het erfgoed met het beleidsveld toerisme. Zij merken op dat het maritieme erfgoed aan Vlaanderen kansen biedt voor de ontwikkeling van het toerisme vanuit het buitenland.

De Vlaamse Regering antwoordt op dit advies wat volgt.

Wat het aandachtspunt over de bevoegdheden betreft, regelt het al eerder vermelde samenwerkingsakkoord houdende het maritieme erfgoed (ondertekend op 4 oktober 2004), de samenwerking tussen het Vlaamse Gewest en de federale overheid. Het bepaalt onder andere dat beide overheden zich als bevoorrechte partners zullen gedragen in relatie tot het beheer en het onderzoek van maritiem archeologisch erfgoed in de territoriale zee. Het onderzoek naar de archeologische waarde van wrakken wordt er gekoppeld aan het wetenschappelijk onderzoek naar de mariene biodiversiteit die kenmerkend is voor scheepswrakken. De beleidsnota 2009-2014 van de Vlaamse minister, bevoegd voor het onroerend erfgoed, bevat de samenwerking met de federale overheid, naast die met de buurlanden, trouwens als doelstelling.

De Regering zal uiteindelijk niet ijveren dat dit gemengde verdrag eveneens geldt voor de Vlaamse binnenwateren (verdragsartikelen 7, 28 en 29).

De Regering zal letten op de coherentie en continuïteit van het beleid en de regelgeving die eruit voortvloeit. Zij draagt de bevoegde ministers op de verdragsbepalingen te integreren in het geplande decreet inzake onroerend erfgoed.

Tot slot merkt de Regering op dat het erfgoed al geruime tijd uitgespeeld wordt als een toeristisch product. Het erfgoedtoerisme vormt nu reeds een aanzienlijk aandeel van het toerisme in Vlaanderen. De twee ministers, bevoegd voor het erfgoed, geven in hun respectieve beleidsnota's blijk van het inzicht dat erfgoed kan bijdragen tot toerisme en vandaar tot de promotie van Vlaanderen, eveneens in het buitenland.

4. Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad)

In zijn advies van 25 maart 2010, meldt de Minaraad dat hij geen bezwaar heeft tegen dit verdrag. De Raad pleitte eerder voor het integreren van vergunningenbeleid inzake ruimtelijke ordening en milieueffectrapportage in de opmaak van de kaarten met 'gekende waardevolle archeologische sites' (zogenaamde GEWAS-kaarten). Deze Adviesraad wenst dat de nieuwe databank voor maritiem archeologische sites dezelfde functie kan vervullen als de zogenaamde GEWAS-kaarten, teneinde de milieu- en bouwprocedures te integreren.

De Vlaamse Regering volgt dit advies van de Minaraad. Zij geeft opdracht aan de

bevoegde ministers de bedoelde vergunningsprocedures op een of andere wijze in de nieuwe databank op te nemen.

5. Advies van de Raad van State

In zijn advies van 23 februari 2010 (referte 47.833/3) maakte de Raad van State, afdeling Wetgeving, geen opmerkingen op het ontwerp van decreet.

6. Inwerkingtreding van het verdrag

In toepassing van artikel 27, is het verdrag in werking getreden op 2 januari 2009 voor de twintig staten¹ die vóór of op 2 oktober 2008 hun akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding neergelegd hadden.

Dit gemengde verdrag zou voor België en Vlaanderen in werking treden drie maanden na de datum van de neerlegging van de federale akte van bekrachtiging.

Uit wat voorafgaat blijkt dat de Vlaamse instemming met dit verdrag en de verhoopde ratificatie via de federale overheid helemaal niet laattijdig zijn, maar integendeel actueel zijn.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

¹ Panama, Bulgarije, Kroatië, Spanje, Libië, Nigeria, Litouwen, Mexico, Paraguay, Portugal, Ecuador, Oekraïne, Libanon, Saint Lucia, Roemenië, Cambodja, Cuba, Montenegro, Slovenië en Barbados.

VOORONTWERP

**Ontwerp van decreet houdende instemming met
het Verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water,
aangenomen in Parijs op 2 november 2001**

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand en de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Het Verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water, aangenomen in Parijs op 2 november 2001, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand en de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Het verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water, aangenomen in Parijs op 2 november 2001, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 23 april 2010.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE